

Vitazstvo Srdca

ODPUSTENIE A ZMIERENIE

Rodina Panny Márie

2018 (II) / č. 121

*„Je to veľkodušná milosť:
Cítiť hanbu za vlastné hriechy a prijať tak
odpustenie a milosť veľkodušnosti
odpustiť druhým...“*

Pápež František, 21. marca 2017

Odpustenie - najvzácnejší dar

*A*poštol Peter, zmýšľajúci ako starozákonný človek, položil raz Pánovi otázku, či má odpustiť sedem ráz, teda často. Vtedy dostal odpoveď, ktorá ním bezpochyby otriasla: „*Nie sedem ráz, ale sedemdesiat sedem ráz*“ (Mt 18,22), čo znamená: vždy! Inými slovami: „*Ak chceš byť mojim učeníkom, nauč sa vždy všetkým všetko odpustiť!*“ Takúto požiadavku ne-nájedme v žiadnom inom náboženstve, pretože úplne prevyšuje prirodzenú danosť človeka. A predsa, práve táto ničím neobmedzovaná ochota odpustiť je kľúčom k šťastiu a k pokoju na tejto zemi. Milí čitatelia, nech nás príspevky v tomto čísle *Vítazstva Srdca* povzbudia, aby sme dokázali prosiť o odpustenie a aby sme tiež aj my dokázali odpúšťať druhým. „*Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš nebeský Otec vám odpustí*“ (Mt 6,14).

„Odpustiť“ Bohu

*A*ko misionári sa vždy znovu a znovu stretávame s ľuďmi, ktorí pri ťažkých životných ranách s bolesťou zvolajú: „*Ako to mohol Boh dopustiť? To mu nedokážem odpustiť.*“ Napríklad smrť mladej matky by mohla v deťoch alebo v manželovi veľmi hlboko narušiť ich dôveru v Boha. Nedokázali by mu odpustiť, že dopustil toto utrpenie. Často ho začnú nenávidieť a následne vystúpia z Cirkvi. Ľudia, ktorí sú takýmto spôsobom skúšaní, žijú síce zmierení s rodinou a dokonca i s okolím, ale s Bohom „*vykopali vojnovú sekeru*“. Nedokážu alebo nechcú Bohu odpustiť, že dopustil niečo také bolestné. Iba s citlivou pomocou a úprimnou modlitbou blízkych a hlboko veriacich priateľov alebo záujmom vnímavého duchovného otca a pri pohľade na ukrižovaného Ježiša, Boha a zároveň človeka, možno priviesť týchto ľudí k tomu, aby svoje utrpenie prijali z Božej ruky. Ak potom tento ťažko skúšaný a trpiaci človek pomocou modlitby znovu nadobudne vieru, dokáže v tejto viere a pokore Bohu dôverovať. Tak to bolo aj v prípade trpiaceho Jóba. Srdce, ktoré bolo dovtedy zatvrdnuté, prežíva tento opätovne nájdený dôverný vzťah k Bohu ako zmierenie s ním a zároveň chápe, že vlastne tu nebolo nič, čo by mal človek Bohu odpustiť. Až keď sa duša zmieri s Bohom, môže do nej vstúpiť pokoj, ktorý je prvým plodom zmierenia. Aké šťastie pri tom človek cíti!

Odpustiť sebe samému

Odpustiť sebe samému? V takejto situácii sa ocitneme najneskôr vtedy, keď i napriek najlepším predsavzatiam stále znova upadáme do tých istých chýb a hriechov. I keby to neboli žiadne ťažké previnenia, dokážu tieto chyby a nedokonalosti výrazne zaťažiť naše spolužitie v rodine i v práci a tiež môžu byť prekážkou na našej ceste kresťanskej dokonalosti. Proti týmto slabostiam musíme preto rozhodne bojovať. Ak sa nám to i napriek všetkej námahe nepodarí, utešuje nás Ježiš slovami, ktorými utešil aj svätú sestru Faustínu:

„Nesmierne mi je milé tvoje pevné predsavzatie stať sa svätou. Požehnávam tvoje úsilie a dávam ti príležitosť posvätiť sa. Buď obozretná, aby ti neušla žiadna príležitosť, ktorú ti podá moja prozreteľnosť na posvätenie. Ak sa ti danú príležitosť nepodarí využiť, nestrácaj pokoj, ale hlboko sa predomnou ponížuj a s veľkou dôverou sa celá ponáraj do môjho milosrdenstva. Takto získaš viac, ako si stratila, lebo pokornej duši sa hojnejšie dáva, viac ako ona sama prosí...“ (Denníček 1361). Tieto Ježišove slová sú pre nás útechou i pomocou, aby sme si dokázali odpustiť. Iba ak vždy znova sami sebe odpustíme, môžeme aj našim blíznym vždy nanovo darovať odpustenie. Pretože ak si uznáme vlastnú úbohosť, dokážeme byť milosrdní, „ako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36). Ako dobre nám to urobí, keď sme dobrotiví! Áno, preukázané milosrdenstvo pôsobí v našom srdci ako balzam.

Odpustiť všetkým ľuďom

Kedže človek je stvorený na Boží obraz, je povolaný milovať tak, ako miluje Boh. V tom spočíva pravé šťastie. Najviac sa Bohu stávame podobní, keď napodobňujeme jeho milosrdnú lásku tým, že odpúšťame, ale tiež tým, že sami prosíme o odpustenie. Túto odpúšťajúcu lásku, ktorú denne potrebujeme, si musíme od Boha vyprosiť. Ak o to prosíme, otvárame tým svoju dušu pre tento dar – odpustiť všetkým ľuďom. Túto milosť chce Boh, samozrejme, darovať každému. Odpustenie spočíva aj v rozhodnutí, že druhému nechceme robiť výčitky ani pomstiť sa mu za spôsobené zlo. Ako veľa sa tým môže uzdraviť! Pretože vtedy spadne z duše ťažoba, ktorá je v mnohých prípadoch príčinou psychických i fyzických chorôb. Nezmierlivý človek sa robí neschopným prijať Božie odpustenie, pretože jeho srdce sa pred ním uzatvára a zatvrdzuje. Ak ale s Božou pomocou urobí prvý krok a zmieri sa so svojím protivníkom, zatvrdnuté srdce zmäkne. Dokonca zmizne aj pocit určitého odcudzenia sa Bohu, ktoré človeka trápi často iba preto, lebo sa svojím postojom nezmieriteľnosti vzdialil od svojho blížneho. Odpustenie je skutočne ten najvzácnejší dar, ktorý si navzájom môžeme darovať. Ak s druhými zaobchádzame pokorne a láskyplne, prináša to jednotu – jeden z najvznešenejších plodov odpustenia. V tom je žiarivým príkladom veľký ukrajinský apoštol jednoty, svätý arcibiskup Jozafát Kuncevič (1580 – 1623). Odpustil svojmu vrahovi a všetkým, ktorí mu striehli na život za to, že ako mních a biskup kázal o vernosti pápežovi a mnohých pravoslávnych priviedol k jednote s Rímom. A Boh urobil zázrak. Všetci tí, ktorí sa podieľali na mučeníctve tohto dušpastiera, sa obrátili pri rakve s jeho neporušeným telom. Keby svätý Jozafát nebol odpustil, nebola by vyslyšaná jeho modlitba za jednotu kresťanov. Aj naša modlitba je vypočutá do tej miery, v akej odpustíme. Odpustenie dokáže všetko napraviť, premení nenávisť na lásku, „peklo“ na „raj“ – najskôr vo vlastnom srdci, ale potom aj v rodine a spoločnosti.

Odpustiť áno, zabudnúť nie?

Hoci človek má vôľu odpustiť, môže sa stať, že si vždy znova spomenie na spôsobené zranenie, predovšetkým vtedy, keď sú následky viditeľné alebo neustále prítomné napríklad chybou spôsobenou zákrokom lekárov. Aj naša dobrá pamäť nás môže zaťažovať. Kto chce v takýchto prípadoch nasledovať Ježišovu lásku, musí reagovať tak, ako by sa nikdy nič závažné nestalo, hoci pocity volajú po odplate. Kto chce odpustiť, už odpustil. Je to v prvom rade otázka vôle. Našej prirodzenosti ale musíme dať čas, kým bolesť aj emócie doznejú.

Spomienka na utrženu krivdu a utrpenie môže vždy znova vyvolať frustráciu, hnev alebo dokonca i agresivitu a človek si môže myslieť, že skutočne neodpustil. Ale áno! Chcieť odpustiť znamená odpustiť! Ak sme odpustili, je táto frustrácia alebo hnev skôr prejavom bolesti ako dôkazom nezmiernosti. Táto bolesť neumenšuje a neznehodnocuje odpustenie; práve naopak, dáva nám možnosť, aby sme odpustenie vždy nanovo obnovili a prehĺbili, čím rastie naša pokora a láska. Potom zažijeme zázraky lásky a v našich srdciach i rodinách prežijeme Veľkú noc. Keď si my necháme odpustiť a všetkým aj my odpustíme, môže v nás pôsobiť milosť vykúpenia a zakúsime radosť zmŕtvychvstania: Odpustená vina sa stane prameňom radosti, jednoty a pokoja.

Ak má niekto problém odpustiť, mal by prosiť Ježiša po prijatí svätého prijímania: „Pane, odpusť ty vo mne tejto osobe, lebo ja to nedokážem.“

Svätý Stanislav Kostka

13. novembra si Cirkev pripomína poľského svätca Stanislava Kostku. Pápež Klement XI. preložil sviatok tohto jezuitu na deň úmrtia jeho brata Pavla. Čo ho k tomu viedlo? Pavol sa obrátil a zavŕšil svoj život ako sväto žijúci jezuita len vďaka tomu, že mu sv. Stanislav daroval odpúšťajúcu lásku a za jeho obrátenie dokonca priniesol zmiernu obeť. Hoci sv. Stanislav zomrel ako 18-ročný, je svätcom, ktorý nám má aj dnes čo povedať.

Stanislav Kostka prišiel na svet 28. októbra 1550 na zámku Rostkow v Mazovskom kniežatstve v rodine poľskej vysokej šľachty. Rodičom Jánovi a Margite veľmi záležalo na dobrej výchove svojich detí; výchove primeranej ich postaveniu, ale zároveň aj hlbokoj náboženskej výchove. Stanislav od detstva miloval ticho, rád a dlho sa modlil. Jeho matka mu vstúpila do srdca mariánsku úctu, ktorá ovplyvnila celý jeho život. Medzi príbuznými aj služobníctvom bol obľúbený pre svoju bezúhonnosť a skromnosť. Najťažšie znášal, keď hostia jeho rodičov pri stole viedli neviazané reči a používali vulgárne výrazy. Jeho tvár pritom menila farbu z bledej na hanblivo červenú, tiekli mu slzy po líkach, a keď otec včas neukončil takýto neprístojný rozhovor, stávalo sa, že chlapec zamdlel a v bezvedomí spadol zo stoličky. Rodina Kostkových bola pohostinná, a preto pán domu musel často šikovne zmeniť tému rozhovoru pri stole. Stanislavov starší brat Pavol mal celkom iný charakter; rád si užíval život plnými dúškami.

Pod vedením jezuitov

Do veku 14 rokov boli rodičia spokojní s domácim učiteľom. No potom sa museli porozhliadať po nejakej škole, ktorá by Pavlovi a Stanislavovi umožnila kvalitné a komplexné vzdelanie. Jedinú záruku toho všetkého ponúkala novozaložená Spoločnosť Ježišova. Keďže v Poľsku ešte neexistovala jezuitská škola, rodičia poslali oboch svojich synov v roku 1564 do Viedne; samozrejme, pod dozorom domáceho učiteľa Jána Bielinského. Jezuiti mali pozitívny vplyv na vývoj oboch chlapcov. Pátri jezuiti založili pre študujúcu mládež Bratstvo sv. Barbory s cieľom podporiť adoráciu Najsvätejšej sviatosti oltárnej aj v duchu zadostučinenia. Založili aj Mariánsku kongregáciu ako účinnú reakciu na protestantskú kritiku mariánskej úcty. Stanislav vstúpil do oboch združení, čím sa mohla rozvíjať jeho túžba po eucharistickej i mariánskej zbožnosti. Bol celkom vo svojom živle: mohol študovať a pritom mu zostávalo dostatočne veľa času na modlitbu. Dokázal kľačať celé hodiny pred Najsvätejšou sviatosťou a zaoberať sa vo svojej mysli nebeskými vecami. Takto rástla citlivosť jeho svedomia a on sa odhodlane vyhýbal všetkému, čo by prekážalo jeho láske k Pánu Bohu, ale zároveň sa usiloval neizolovať od druhých. Keď ho niečo trápilo, zveril to Panne Márii, ktorá sa mu po odchode z rodičovského domu stala ešte viac matkou. Takto sa jeho šľachtický pôvod umocňoval šľachetnosťou srdca.

Stanislav bol medzi svojimi spolužiakmi obľúbený, vážili si jeho ušľachtilé charakterové vlastnosti, ochotu pomôcť, skromnosť a zdržanlivosť. Niektorí spolužiaci radi vyhľadávali jeho spoločnosť práve pre jeho zbožnosť. Cítilli, že keď sa modlí, je celkom pri Bohu. Niektorí boli dokonca svedkami toho, ako ho počas modlitby zalialo svetlo. Radi kľačali v jeho blízkosti, pretože jeho nábožnosť im pomáhala, aby boli menej roztržití a aby viac mysleli s láskou na Pána Boha.

Viedeň, miesto veľkého utrpenia

Ziaľ, už čoskoro prišlo k zmenám, ktoré priniesli Stanislavovi veľké utrpenie. Cisár Maximilián, na rozdiel od svojho otca Ferdinanda, nebol vôbec naklonený novej reholi. Preto odňal jezuitom internátnu budovu, takže si žiaci navštevujúci ich kolégium, museli hľadať súkromné ubytovanie. Starší Pavol spolu s učiteľom Bielinským sa rozhodli prenajať si byt v najrušnejšej štvrti Viedne, čo zodpovedalo ich šľachtickému stavu. Byt patrilo viedenskému radnému pánovi Kimberkerovi, fanatickému prívržencovi Luthera. Stanislav by bol oveľa radšej býval v skromnejšom byte, ktorý patrilo katolíckemu majiteľovi, avšak musel sa podrobiť svojmu staršiemu bratovi. Hoci si doposiaľ Pavol a Stanislav dobre rozumeli, nová situácia s ubytovaním sa stala príčinou stále vzrastajúceho napätia a konfliktov. Pavol a jeho spolubývajúci začali viesť neviazaný študentský život; jedna oslava striedala druhú, a keď sa už nudili, išli spolu do divadla. Dokonca aj sám 30-ročný Bielinski, ktorému boli obaja chlapci zverení, nachádzal radosť vo svetáckom spôsobe života. S ohľadom na luteránskeho domáceho pána Kimberkera nechcel ani Pavol, ani ostatní jeho spolužiaci, ktorí s ním v dome bývali, otvorene dávať najavo svoje náboženské presvedčenie. Tento spôsob života však Stanislav rozhodne odmietal. Využíval každú príležitosť a všetok svoj voľný čas na to, aby sa zúčastnil na svätej omši a klaňal sa Ježišovi v Najsvätejšej sviatosti. Dokonca aj v noci často vstával, aby sa modlil a konal skutky pokánia hlavne za svojho brata Pavla. Dobré si totiž uvedomoval, že jeho životný štýl sa Bohu nemohol páčiť. Aj keď mal len 15 rokov, v duchovnom živote bol zrelší ako niektorí dospelí.

*A*le pre Pavla bol Stanislav živou výčitkou, ktorá mu predstierala pred oči jeho ľahkovážny život a znepokojovala jeho svedomie. Keď sa pri stole rozprávali neslušné vtipy a viedli posmešné reči, keď následne pokračovali hádky a nadávky, Stanislav sa zdvihol od stola a odišiel. To provokovalo jeho brata až do nepričetnosti. Stále viac ho urážal, strácal kontrolu nad sebou a dokonca ho aj bil. Stanislav to všetko znášal s obdivuhodnou trpezlivosťou, pokorenia a nespravodlivé obvinenia obetoval za obrátenie svojho brata a na tento úmysel konal dokonca pokánie. Jeho láska k Panně Márii ho posilňovala a pomáhala mu všetko znášať a vždy nanovo Pavlovi odpustiť. No Pavlove napádania sa stupňovali, boli takmer neznesiteľné. Divoké výbuchy hnevu sa striedali s výčitkami a vyhrážkami. Aj Pavlovi kamaráti, ktorí bývali v tom istom dome, sa týmto zlom nechali nakaziť a podobne ako Pavol bez príčiny trápili Stanislava slovami a kopancami a neraz mu úmyselne prekazili modlitbu. Dokonca aj jeho vychovávateľ Bielinski mu robil výčitky: „Každý Kostka musí vedieť vychádzať s ľuďmi. Na to Vás Váš otec poslal do zahraničia, aby ste sa to naučili, nie aby ste sa neustále modlili alebo aby ste sa stali mníchom.“ No Stanislav odpovedal s podivuhodným pokojom a vlúdnosťou: „Boha musím viac poslúchať ako ľudí.“

Tvárou v tvár smrti

*A*j keď chcel mladý študent všetko znieť v duchu pokáania, po niekoľkých mesiacoch jeho krehké telo a jemná psychika neznesli všetky tieto vypätia. V decembri 1566 skolaboval, čo viedlo k vážnemu ochoreniu, ktoré mu ohrozovalo život. Privolaný lekár konštatoval, že nádej na uzdravenie je nepatrná. Nedávali mu žiadnu šancu na prežitie. Stanislav si bol vedomý svojho kritického stavu, a preto vrúčne prosil svojho brata, nech požiadá pána domu, aby dal zavolať katolíckeho kňaza, ktorý by mu mohol vyslúžiť sviatosti. No Pavol i Ján Bielinski dostali panický strach z toho, že by ich domáci pán vyhodil na ulicu, keby nejaký katolícky kňaz vstúpil do jeho domu.

Vo veľkej vnútornej núdzi sa smrteľne chorý chlapec s dôverou obrátil na sv. Barboru, patrónku študentského bratstva, do ktorého aj sám patrila. Počas jednej z nasledujúcich nocí sa svätica chorému zjavila spolu s dvoma anjelmi a podala mu sväté prijímanie. Bielinski, ktorý bdela pri posteli svojho zverenca, sa veľmi zľakol, keď ho Stanislav upozornil na zjavenie a s vážnosťou ho vyzval, aby si vedľa neho kľakol.

Žiaľ, k zlepšeniu jeho zdravotného stavu neprišlo, až pokým sa počas svätej noci nestal ďalší zázrak. Keď v to vianočné ráno vstúpil Bielinski do Stanislavovej izby, uvidel ho vzpriamene sedieť na posteli. Stanislav slávnostne vyhlásil: „Som zdravý.“ Aj lekárska diagnóza potvrdila, že všetky príznaky choroby zmizli. Neskôr v noviciáte vyrozprával Stanislav istému priateľovi, ako sa to stalo: v noci zrazu zbadal vo svojej izbe jemné svetlo, v ktorom sa mu zjavila Panna Mária s malým Ježiškom na rukách. Panna Mária mu vložila Božie Dieťa do náručia a on si ho privinul na srdce. Potom ho vyzvala spraviť to, čo dávno pochopil aj on sám – vstúpiť do Spoločnosti Ježišovej. Toto všetko vieme z úst samotného svätca.

Chcem sa stať jezuitom

*P*o úplnom uzdravení nemal Stanislav inú túžbu okrem tej, aby sa mohol stať jezuitom. Zároveň však s istotou vedel, že by mu jeho otec nikdy nedovolil vstúpiť do tejto vtedy takej chudobnej rehole. Slovo Panny Márie mu dodalo odvalu a silu, aby sa nenechal ničím odradiť od plnenia Božej vôle. Ale ako ju uskutočniť?

Stalo sa to raz v nedeľu večer v auguste 1566. Pavol mal zlú náladu a svoju agresivitu si vylieval opäť na svojom bratovi. Keďže sa Stanislav ako vždy modlil a nebránil sa, Pavlova zúrivosť rástla. Sotil ho na zem a kopal doňho. Keď sa takto vyzúrilo, Stanislav sa postavil a zadychčaný, no s pokojom povedal: „*Tvoje správanie ma vedie k tomu, aby som opustil toto miesto. Neskôr sa môžeš za to zodpovedať pred našimi rodičmi ty.*“ Takéto slová Pavol ešte nikdy od svojho mladšieho brata nepočul. Zahanbený a zároveň rozzúrený kričal: „*Chod', kam len chceš – to bude najlepšie!*“ Posledné bratove slová prijal Stanislav ako súhlas svojej rodiny a odišiel. Keď Stanislava v dome nemohli nájsť a Pavol si uvedomil, čo v hneve vyslovil, zmocnil sa ho panický strach pred otcom. Vysadol na koňa a rýchlo začal svojho brata hľadať. No Stanislav sa prezliekol za žobraka a zostal s Božou pomocou nespoznávaný, dokonca aj keď sa mu Pavol pozeral priamo do tváre. Stanislav ako utečenec chcel prejsť Rakúskom a dostať sa až do Nemecka. Tam žil veľmi vzdelaný jezuita Peter Kanízius. Už v tom čase mal povest' svätca a mnohí o ňom s úctou rozprávali. On by mu určite vedel pomôcť. Na ceste z Augsburgu do Dillingenu, kde sa zdržiaval P. Kanízius, prišiel Stanislav spolu s jedným jezuitským pátrom skoro ráno k istému kostolu. Vstúpili, pretože sa zdalo, že sa práve začína svätá omša. No ihneď spoznali, že tento katolícky Boží chrám sa stal medzičasom protestantským kostolom. Doteraz Stanislav statočne znášal všetky námahy, no teraz mu vyhrkli slzy. Ako veľmi túžil po svätom prijímaní! V tomto prípade to však bolo nemožné. Boh mu ale prišiel na pomoc zázrakom: zjavili sa mu anjeli a priniesli mu svätú Eucharistiu. Svedkom tejto udalosti sa stal jeho spoločník, ktorého naplnili bázeň a údiv.

P. Peter Kanízius spoznal, že v tomto mladom mužovi mimoriadne pôsobí Božia milosť a vzal ho pod svoju ochranu. Aby sa však presvedčil, či je vhodný na rehoľný stav, prikázal mu, aby v konvikte upratoval, obsluhoval chovancov, zametal im izby a pomáhal v kuchyni. A Stanislav to všetko s radosťou robil. Po dôkladnom zvážení ho s odporúčaním poslal do noviciátu v Ríme – ďaleko od jeho rodiny. Tu poľského šľachtica prijal sväto žijúci generálny predstavený rehole František Borgiáš. Borgiáš rozumel Stanislavovi viac než ktokoľvek iný, pretože on sám musel predtým ako miestokráľ Katalánska niekoľko rokov držať v tajnosti svoje rozhodnutie vstúpiť do jezuitskej rehole. Vtedy mu to osobne poradil sv. Ignác, zakladateľ rehole, keďže „*svet nemá pripravené uši na to, aby počul správu, ktorá vzbudí taký veľký rozruch.*“

Rím - príprava na nebo

Spočiatku si generál rehole ponechal 16-ročného mládencu vo svojej blízkosti, aby ho lepšie spoznal. František Borgiáš, sám prísny askéta, no v prístupe k iným zosobnená dobrota, rýchlo spoznal úprimnosť a duchovnú zrelosť tohto mladého poľského šľachtica. Stanislav všade vyhľadával najpodradnejšie a najnamáhavejšie služby, pretože tak chcel napodobňovať Ježiša, ktorý sa ako Boh tak veľmi ponížil, že sa stal človekom. Keďže sa mladý novic nešetril ani pri modlitbe, ani v skutkoch pokánia, predstavení museli pribrzdiť takú veľkú horlivosť, aby chránili jeho zdravie. Stanislav poslúchol. Celú Stanislavovu rodinu rozrušila správa o tom, že ich syn bez rodičovského súhlasu vstúpil do Spoločnosti Ježišovej, a otca to viedlo až k zúrivému hnevu. Ovládla ho jediná myšlienka – pomstiť sa jezuitom. Napísal svojmu synovi ostrý list, v ktorom mu vyčítal bezcitnosť, že opustil svojich rodičov. Počas čítania listu sa Stanislavovi tlačili slzy do očí. Ale neplakal preto, že by sa cítil zranený, lež kvôli zaslepenosti rodičov, ktorí nespoznali Boží dar. Jeho otec sa rozhodol využiť každý prostriedok na to, aby svojho syna priviedol späť do rodiny. V liste, ktorým Stanislav odpovedal svojmu otcovi, píše: „*Prečo sa tak trápiš, drahý otče, že ma Boh povolal do Spoločnosti Ježišovej? Mal by si sa skôr tešiť, lebo máš syna na dvore nebeského Kráľa a ty sám si sa stal účastným veľkej milosti...*“

*H*oci Stanislav veľmi trpel pre otcovo stanovisko, celkom mu odpustil. Takto mohol síce v bolesti, no zároveň v úplnom pokoji pokračovať v noviciáte. Najradšej meditoval o Panne Márii, a keďže ústa ohlasujú to, čím je naplnené srdce, pri každej príležitosti o nej rozprával. Jeden z najslávnejších teológov tých čias P. Emanuel Sà rozprával, ako raz pozval novica Stanislava sprevádzať ho 5. augusta 1568 do Baziliky Panny Márie Snežnej (Santa Maria Maggiore), kde sa chcel modliť pred milostivým obrazom. Cestou tam sa ho spýtal, či Pannu Máriu skutočne miluje. Stanislav vnútorne pohnutý odpovedal: „*Páter, páter! Čo Vám mám na to odpovedať? Ona je moja matka!*“ V týchto niekoľkých slovách spočívala taká silná, opravdivá, nadprirodzená láska, že zapálila aj samotného vzdelaného teológa.

Stanislav mu zveril aj svoju veľkú túžbu: ešte v tom istom roku – teda už o desať dní – sláviť sviatok Nanebovzatia Panny Márie v nebi. Páter Emanuel Sà to považoval za obyčajné zbožné želanie. Stanislav mal len 18 rokov a nebol vôbec chorý. No Boh nasýtil túžbu tejto horiacej duše. Niekoľko dní pred 15. augustom dostal Stanislav ľahkú horúčku a skoro ráno v deň slávnosti prišla Panna Mária spolu so svätými pannami, aby vzala do neba tohto mladého novica. Smútok jezuitov bol veľký. Niektorí novici boli presvedčení o svätosti svojho spolubojovníka a hneď ho začali vzývať ako orodovníka. Ani nemuseli dlho čakať a zistili: „*On ma vyslyšal!*“; „*On mi pomohol!*“

Zázračné obrátenia

*K*rátko po smrti svätca dorazil jeho brat Pavol do Ríma. Prišiel s otcovým poverením, aby brata stoj čo stoj priviedol späť do Poľska. Ale nakoniec Pavol len bezradne stál pri hrobe mladého jezuitu, ktorý tak skoro zavŕšil svoj život. Hlboko to ním otriaslo a spomenul si na svoje grobianstvá a na brutalitu, s akou pristupoval k svojmu bratovi vo Viedni. Pocítil hlbokú ľútosť a usedavo sa rozplakal. Toto bol deň jeho obrátenia! Modlitby, odpustenie a v láske nesená a obetovaná bolesť mladšieho brata konečne obmäkčili Pavlovo srdce. Rozrušený sa vrátil domov a priniesol smutné správy. Rodičov, podobne ako Pavla, sa pritom nečakane dotkla milosť: otcovo odmietnutie a jeho hnev sa rozplynuli, smútok matky sa pomínul a každá výčitka sa zmenila na nežnú lásku a vnútorné šťastie. Spoznali, že domnelá hanba, ktorú Stanislav uvalil na rodinu, sa v skutočnosti stala ich slávou. Ich syn, ktorý kedysi z Viedne utiekol ako žobrák, bol už počas života rodičov uctievaný ako svätý. Aj keď v Pavlovom hlase bolo cítiť slzy a plač, na beatifikačnom procese v roku 1603 pod prísahou vydal svedectvo o čnostiach svojho brata, ale aj o hrubom týraní, ktoré Stanislav musel vytrpieť práve od neho. Nikdy nezabudol, čo všetko mu Stanislav odpustil a že sa za neho obetoval. Často mu ľudia blahoželali k tomu, že má brata svätca. No on na to zvykol hovoriť: „*Nie som hoden takého brata. Nie som hoden volať sa Kostka.*“ Niekoľkí ľudia sa stali svedkami, ako sa Pavol, v domnienke, že si ho nikto nevšíma, vzlykajúc modlil: „*Môj svätý brat, odpusť mi, odpusť tomu, ktorý ťa tak veľmi týral a prenasledoval!*“ Radikálne zmenil svoj životný štýl a po smrti svojich rodičov prosil, nasledujúc tak bratov príklad, o prijatie do jezuitskej rehole.

Prameň: Augustin Arndt SJ,
Svätý Stanislav Kostka, patrón mládeže

Veľkonočné zvony kláštora Optina Pustyň

Ako z Ježišovho umučenia prúdi pre všetky národy všetkých čias milosť a hojnosť každého dobra, tak aj smrť človeka, keď je obetovaná z lásky k Ježišovi, prináša pre budúce generácie požehnanie, rozkvet a nový duchovný život. To môže mať oživujúce účinky na celé stvorenie, ba dokonca aj na prírodu. Dokazuje to aj tento mimoriadne pekný a dojímavý príbeh, ktorý sa stal v jednom z najstarších a najznámejších kláštorov v Rusku.

Rozsiahly areál kláštora Optina Pustyň so svojimi nádhernými kostolmi, kaplnkami, vežami a pustovňou sa nachádza 130 kilometrov na juhozápad od Moskvy, v blízkosti majestátneho lesa. Kláštor Optina Pustyň, oddelený od okolitého sveta kamenným múrom a riekou Žizdra, bol už oddávna ideálnym miestom pre osamelý pustovnícky život. Dlhý rad svätých mníchov, medzi nimi štrnásť veľkých osvietených duchovných vodcov, takzvaných starcov, sa významne pričínili o obnovu mníšskeho života v Rusku. V 19. storočí bol kláštor Optina Pustyň dokonca najvýznamnejším duchovným centrom ruskej Pravoslávnej cirkvi. Toto miesto priťahovalo tisíce pútnikov z rôznych vrstiev, medzi nimi aj uznávaných básnikov, spisovateľov, mysliteľov a skladateľov. Vyhľadali ho aj takí veľikáni ako Gogol, Turgenev, Dostojevskij.

Obdobie rozkvetu bolo však náhle ukončené vypuknutím Októbrovej revolúcie r. 1917. V roku 1918 bolševici kláštor zatvorili, mníchov zabili alebo odviekli na Sibír do pracovných táborov. Kláštorné budovy sa začali používať na iné účely. V priebehu desaťročí slúžili soviетom ako koncentračný tábor, vojenská nemocnica a neskôr ako poľnohospodársky podnik. Jeden z deviatich kostolov používali komunisti ako maštal. Všimli si však pritom, že počas veľkých cirkevných sviatkov, ktoré sa tu v tom čase, samozrejme, nikdy neslávili, bol dobytok akoby pomätený. Raz dokonca musel prísť zverolekár a jednu zdivenú kravu utraťiť. Po tejto udalosti znesvätený kostol rozobrali; tehlu po tehle, ako to bolo aj v prípade viacerých iných kostolov. Po deportácii mníchov sa nepredstaviteľným spôsobom zmenila i príroda. Blízky les úplne vymrel. Nebolo počuť ani vtáčika, nedali sa nájsť žiadne lesné plody, v rieke neboli ryby a všetky ovocné stromy boli napadnuté chorobami. Zem nevydala úrodu, hoci dovtedy bola považovaná za mimoriadne úrodnú. Zaujímavé bolo i to, že satelitné zábery poukazovali na nevysvetliteľné žiariace miesto v Kalužskej oblasti, pričom bližšie skúmanie ukazovalo presne na slávny kláštor Optina Pustyň, kde sa stáročia modlili mnísi a kde boli pochovaní svätí starci.

V roku 1987 bol kláštor jedným z prvých, ktoré boli vrátené Pravoslávnej cirkvi. Pri tejto príležitosti bol kláštoru Optina Pustyň darovaný jeden zo spomínaných satelitných záberov. Už v r. 1988, prvýkrát po mnohých rokoch, svätú liturgiu slávila malá hŕstka mníchov, ktorí sa sem vrátili. Kláštor-

né budovy boli, samozrejme, zničené alebo polorozpadnuté. „Vyzeralo to ako po bombardovaní,“ povedal očitý svedok.

Mnísi tu našli zapáchajúci močiar, ktorý sa nedal využiť ani na pestovanie plodín, ani ako pastvina. Pôda vyzerala až tak extrémne neúrodná, že ju dokonca poslali do laboratória na rozbor, či nie je rádioaktívne zamorená. Nakoniec mnísi nechali priviezť novú zeminu, aby mohli vôbec niečo zasadiť.

O bájnej úrodnosti tohto miesta sa vedelo už len z kníh a z rozprávania starých ľudí. Tí spomínali, že kedysi priviezli z lesa niekoľko vozov naplnených výbornými jedlými hubami a na poliach sa urodilo tak veľa rajčín, že ich mnísi rozdávali okolitému obyvateľstvu. Teraz sa však zdalo, že všetka námaha je zbytočná. I napriek veľkým obetám bola úroda len veľmi skromná.

Naozaj boli potrebné tri výnimočné „semienka“, ktoré „padnú do zeme a odumrú,“ aby potom po všetkých stránkach „priniesli bohatú úrodu“. „Boli to tí traja najlepší v kláštore!“ vravelo sa.

Treja mnísi mučeníci a nový rozkvet

Treja mnísi – **Vasilij, Trofim a Ferapont** – našli cestu k Bohu až ako dospelí. Radikálne sa rozhodli pre svoje povolanie a pre svätosť a len po niekoľkých rokoch prežitých v kláštore spoločne zomreli v ten istý deň v roku 1993 ako mučeníci.

*N*ajmladším z nich bol mních Vasilij, občianskym menom Igor Rosljakov. Pochádzal z Moskvy. Vyrastal v robotníckej rodine ako jedináčik. Stal sa žurnalistom a vrcholovým športovcom vo vodnom póle. Igor, srdce ruského národného tímu, vyhral so svojimi spoluhráčmi majstrovstvá Európy a ako viacnásobný športovec roka sa zúčastnil na mnohých medzinárodných súťažiach. Ako 23-ročný v roku 1984 našiel vieru, a pretože sa k nej priznával, zamietli mu komunisti účasť na ďalších zahraničných turnajoch. Vo veku 27 rokov, po zrelom uvážení a s požehnaním starca Jána Kresťankina (pozri *Vítazstvo Srdca* č. 103), len niekoľko mesiacov po znovuotvorení kláštora Optina Pustyň požiadal v júni 1988 o prijatie medzi mníchov.

*V*šetko ležalo v ruinách a Igor – o jeho veľkej športovej kariére nikto ani len netušil – odhodlane pomáhal spolubratom pri obnove kláštora. Vo svojom denníku zachytil dojmy, ktoré v ňom zanechala divoká a neprekonateľná húština, rozpínajúca sa okolo kláštora: „*Pri kláštorných múroch je žihlava vyššia ako ja,*“ napísal **mních Vasilij** – tak sa teraz volal. Bol vysokej postavy, meral takmer dva metre. Ale skromný a mimoriadne ochotný mních, ktorý dlhé hodiny bez pohnutia trávil pred ikonou alebo pri hrobách starcov, vedel o inej a oveľa väčšej „húštine“, ktorou bola jeho bezbožná domovina. Raz v jednej básni o nej napísal: „*Túžim po tom, aby som raz v čase, ktorý určí Boh, mohol položiť život za túto ruskú húštinu.*“ Zostali mu ešte dva roky, počas ktorých mohol Vasilij pôsobiť ako kňaz – tzv. jeromonach (v Pravoslávnej cirkvi mních, ktorý je zároveň vysvätený za kňaza). Spísal si menný zoznam ľudí, ktorých spovedal, rodín, ktoré pokrstil, a všetkých, ktorí sa mu zverili. Neúnnavne sa za nich obetoval, dokonca aj v noci vo svojej cele. Bol si pritom vedomý:

„*Ty, Pane, si mi dal lásku, ktorá ma úplne premenila. Preto teraz nemôžem urobiť nič iné, ako objať všetky utrpenia z lásky k blíznym.*“

Každý, ba i ten najväčší nešťastník odchádzal od Vasilija s hlbokou duševnou úľavou, akoby mu tento tichý mladý mních odobral ťažké bremeno. Zvlášť zúfalci, ktorých omrzela život, mohli zažiť jeho pomoc. Nejednen z nich sa neskôr tiež stal mníchom. Istý robotník, ktorý pracoval na obnove kláštora, dosvedčuje: „*V jednom hroznom momente zúfalstva som mal nutkanie spáchať samovraždu. Zaviedli ma do cely otca Vasilija. Rozprávali sme sa len 15 minút a potom sa modlil. Odchádzal som od neho veselý, plný životnej sily a elánu. Nikdy som si nemyslel, že by také niečo bolo možné, no bolo to tak.*“

*D*va roky po vrcholovom športovcovi Igorovi našiel cestu do kláštora Optina Pustyň 36-ročný Leonid Tatarnikov. V auguste 1990, po silnom vnútornom zážitku, vstúpil do kláštora, kde sa z neho stal **mních Trofim**. Pochádzal zo Sibíri, mal veselú povahu a bol ideálom všetkých dievčat. Tento modrooký blondiak mohutnej postavy počas piatich rokov denne vyrážal na more ako rybár na ďalekom východe Ruska. Všestranne nadaný Leonid neskôr veľmi tvrdo, spoľahlivo a úspešne pracoval ako stolár, fotograf a žiadaný obuvník. Mal veľmi dobré srdce. Všetko, čo vlastnil, hneď rozdal a pomohol každému, kto k nemu prišiel s nejakou prosbou; vo dne či v noci. Nebolo to inak ani v kláštore.

Bol neustále ochotný načúvať každej vnútornej i vonkajšej núdzi ľudí. Hovorilo sa o ňom: „*Veľká láska k blíznym z neho urobila pomocníka, priateľa a brata všetkých. Nikto nebol v kláštore taký obľúbený ako mních Trofim, no zároveň i karhaný tak často ako on,*“ napríklad za meškanie na modlitby, keď nejaká „bábuška“ z dediny chcela, aby jej ešte narýchlo okopal pole alebo opravil hodiny. Toto všetko robil popri svojich povinnostiach zvonára, pekára, traktoristu, predavača sviečok, kováča a pomocníka pri viazaní kníh. Hravo zvládala všetky tieto zamestnania bez toho, aby sa ich niekedy musel učiť. Našťastie potreboval málo spánku a zdalo sa, že nie je nikdy unavený. Pútnik Prokuronov hovorí: „*Keď si spomínam na túto radostnú dušu – na mnícha Trofima, vidím ho pred sebou, ako na traktore prichádza z poľa a ako deti a psy z dediny bežia k nemu a snažia sa zachytiť každé malé gesto jeho náklonnosti.*“

Pri každej práci bol Trofim skrz-naskrz Božím mužom, ktorý sa v skrytosti postil a bol nasmerovaný na vnútorný život. Celé noci konal pokánie za neveriacich ľudí, zvlášť za alkoholikov; možno i preto, lebo jeho vlastný otec bol alkoholikom. Dokonca drogovu závislosť sa mu zverovali a s jeho pomocou sa dokázali oslobodiť od svojich závislostí. Vo svojom poslednom liste príbuzným na Sibír napísal:

„*Snažte sa častejšie zastaviť pri kostole, neprejdite len tak okolo! Vstúpte dovnútra a vyspovedajte sa zo svojich hriechov! Modlím sa za vás všetkých.*“

*P*resný opak temperamentného a neustále veselého Trofima bol záдумčivý mních s dobrotivou a jemnou dušou, **mních Ferapont**. Občianskym menom Vladimír Puškarjov pochádzal zo sibírskej tajgy, z odľahlej drevorubačskej dediny. Pracoval ako lesník pri Bajkalskom jazere. Krátko po svojom obrátení v roku 1987 odišiel na juh Ruska, do Rostova nad Donom. V Katedrále Panny Márie pokorne vykonával tie najpodradnejšie služby a predtým, než sa v júni 1990 usadil v kláštore Optina Pustyň, tri roky putoval a hľadal svoje miesto v rôznych kláštoroch. 35-ročný Vladimír prijal meno mních Ferapont.

Dávno oslobodený od všetkého svetského, v kláštore hneď od začiatku nechcel vyhľadávať žiadne priateľstvá s ľuďmi, stačil mu Boh sám. Susedia vo vedľajších celách vedeli len málo o tomto bratovi. Vnímali ho však ako svedomitého stolára a vynikajúceho rezbára. „*On sa modlil a modlil..., viac nie*

je čo dodať,“ vravelo sa o utiahnutom mníchovi. Steny v cele mal oblepené ponaučeniami svätých otcov. Často si ich čítal, aby ich čo najvernejšie mohol uskutočňovať. Ešte dlho po skončení liturgie sa Ferapont s veľkou záľubou modlieval v kostole celkom sám. Stál zbožne so sklonenou hlavou ponorený do modlitby pred relikviami svätých starcov. Istý návštevník, ktorý ho pri modlitbe raz náhodne pozoroval, povedal: „Vždy som mal vážne pochybnosti o existencii Boha. No teraz už viem, že Boh existuje, pretože som tu videl modliť sa tohto mnícha.“ Pritom ukázal na Feraponta, ktorý práve vychádzal z kostola.

Tento mních, ktorý mal dar vidieť do ľudského srdca, vedel zjavne aj o svojej blízkej smrti. Krátko predtým totiž daroval Ferapont svoje teplé oblečenie spolubratom s týmito slovami: „Už ho nebudem potrebovať.“ Rozdal všetko svoje stolárske a rezbárske náradie a – celkom proti svojim obyčajom – vo Veľkom týždni 1993 prosil so žiariacou tvárou svojich spolubratov a ľudí okolo:

„Prosím, modlite sa za mňa! Prial by som si, aby táto Veľká noc trvala večne. Šťastní tí, čo môžu položiť svoj život za Ježiša. Kiežby som sa stal toho hoden!“

*P*redtuchu smrti mal i mních Trofim, ktorý už niekoľko mesiacov prorokoval: „Neostáva mi už veľa času.“ A mních Vasilij, ktorý vždy prízvukoval: „Veľká noc je môj sviatok,“ prezradil svoje najväčšie pranie istému veriacemu, ktorému na jeho otázku odpovedal: „Ako rád by som zomrel na Veľkú noc pri zvonení veľkonočných zvonov!“ A presne tak sa aj stalo.

Skoro ráno na Veľkú noc 18. apríla 1993, hneď po veľkonočnej liturgii, počkal Trofim v kostole na svojho spolubrata Feraponta, ktorý sa bez pohnutia modlil pri hrobe jedného zo starcov. Spoločne sa potom ponáhľali k zvonici, kde začali slávnostne zvoniť. V tom istom čase do kláštora vnikol muž, istý Nikolaj Averin.

Priam s nadľudskou silou tento muž vrazil zozadu svoj nôž s dvojsečnou čepelou do Ferapontovho tela, a ten okamžite padol mŕtvy na zem. Potom vrah len raz bodol Trofima do chrbta nožom, podobným malému meču, na ktorom bolo vyryté „satan 666“. Trofimovi sa podarilo ešte niekoľkokrát zazvoniť a smrteľne zranený o krátky čas padol na zem so zvolaním: „Zmiluj sa, Bože, nad nami!“ Mních Vasilij, ktorý išiel práve spovedať, si hneď všimol, že niečo nie je v poriadku. Ponáhľal sa smerom k zvonici, kde sa nečakane stretol s páchatelom. Prišlo k tretiemu úderu zozadu. Dvojmetrový Vasilij sa zvalil na zem a onedlho podľahol zraneniam. Vrah až teraz začal hľadať cestu úniku, no čoskoro ho chytili. Tvárou v tvár brutálnemu krvavému činu akoby všetci zmeraveli a v bolesti zostali stáť na mieste. Zároveň si však uvedomili: „Odteraz je kláštor Optina Pustyň presiaknutý nielen potom askétov a mníchov, ale i krvou týchto troch nových mučeníkov: Feraponta (37 rokov), Trofima (39 rokov) a Vasilija (32 rokov).“

*S*amozrejme, že takáto obeta vlastného života nemohla ostať bez účinku. Prišlo k dojímavým obráteniam priateľov, známych a príbuzných týchto troch mníchov. Anna Michajlovna, neveriaca matka mnícha Vasilija, sa len veľmi ťažko zmierovala s kláštorným životom svojho syna. Plná bolesti sa teraz nad jeho hrobom modlila: „Ak si skutočne svätec, pomôž mi!“ A Vasilij, ktorý sa tak veľa modlil za svoju matku, jej skutočne pomohol. Vstúpila do kláštora a pri spomienke na svojho syna prijala meno Vasilisa.

Aj Nina Andrejevna Tatarnikova, matka mnícha Trofima, vstúpila do kláštora Optina Pustyň ako mníška Mária, avšak až o deväť rokov neskôr, presne na výročie smrti svojho syna. Predtým priviedla všetky svoje deti k Bohu, pravdaže, aj to s pomocou svojho syna Trofima. Raz sa totiž vo sne zjavil

svojej mladšej sestry. Bol celkom vyčerpaný a pohľad mal naplnený bolesťou. Ako sa však Lena nalakala, keď počula jeho stonanie: „Som tak unavený. Všetko som vložil do modlitby za každého z vás a vy ešte stále nechodíte do kostola!“ Nakoniec prijalo krst 14 Trofimových príbuzných. Mučeník dáva svoj život nielen za svojich priateľov, ale v nasledovaní Krista aj za svojho mučiteľa a vraha, čo je ten najhrdinskejší prejav odpustenia a znak skutočnej svätosti.

Mních Hilarion podáva správu o tomto zázračnom obrátení: „*Nikolaj Averin, zákerný vrah, bol skutočne satanistom. Bol postavený pred súd a odsúdený. Vo väzení sa viackrát pokúsil o samovraždu. Po poslednom pokuse chcel odrazu konať pokánie a vidieť kňaza. A tak poslali z kláštora Optina Pustyň mnícha Tichona, ktorý bol predstaveným pustovne. Kajúci vrah sa u neho vyspovedal. Averin si musí vo väzení odpykať ešte dlhý trest. Robí to však v úprimnej kajúcnosti.*“

*T*ým sa to všetko ale ešte nekončí. V lete toho istého roku, keď boli traja mnísi zabití, sa nápadne zmenila dokonca i príroda. Pôda začala byť úrodná ako voľakedy. Les ožil, zrazu tam bolo opäť veľa druhov vtákov. Obyvatelia z okolia nazbierali kopcovité vedrá čučoriedok a našli obrovské množstvo dobrých a jedlých húb. Jablone zarodili ako už dávno nie a aj v rieke Žizdra sa opäť hemžili ryby.

Ferapont a Trofim boli najlepšími zvonármi v kláštore, čo od nich vyžadovalo hudobné nadanie a zručnosť. Keďže melódie sa striedali podľa liturgických období, bolo zvonenie skutočným umením, ktoré ovládal len málokto.

Deň po pohrebe začala zo všetkých troch náhrobných krížov vytekať tekutina, ktorá vydávala silnú vôňu. Pravoslávni veriaci si z nej s bážňou brali a žehnali sa. Dokonca sa vraví o rôznych uzdraveniach a zázrakoch, ktoré sa dejú pri hroboch týchto mučeníkov. Ruské národné mužstvo vo vodnom póle prichádza každý rok k hrobu svojho bývalého spoluhráča mnícha Vasilija a roľníci z okolia si radi berú hrudy zeme z Trofimovho hrobu na svoje polia. Bolo všeobecne známe, že tam, kde tento mních zadarmo vysadil zemiaky pre starých ľudí, neboli žiadne chrobáky, pričom ani jedno pole na okolí pred nimi nebolo uchránené.

Svätý z Nagasaki

*aponský lekár a konvertita MUDr. Takaši Nagai (1908 – 1951)
výbuchom atómovej bomby v Nagasaki stratil takmer všetko.
A predsa aj napriek tomu, že si bol vedomý svojej smrteľnej choroby
a že videl hrozné spustošenie svojho mesta, nezatrpkol.
Naopak, tisícky zlomených Japoncov priviedol k zmiereniu a pokoju srdca.*

*T*akaši Nagai, najstarší syn významnej vidieckej lekárskej rodiny, ako 20-ročný opustil svoju malú rodnú dedinu a v Nagasaki začal študovať medicínu. Vo vedeckom prostredí sa tento ctižiadostivý a nadaný mladý muž vzdal šintoizmu, viery svojich predkov, a celkom sa oddal ateistickému materializmu. Svetonázorom 22-ročného ateistu otriasol až prenikavý pohľad jeho matky na smrteľnej posteli. „Ja, ktorý som popieral existenciu duše, som hľadel do očí mojej matky a bez toho, aby som to chcel, pocítil som, že duša mojej matky naozaj existuje.“ Týmto sa začala jeho nepokojná cesta hľadania Boha.

V roku 1931 sa ako študent ubytoval v Urakami, na predmestí Nagasaki, v dome hlboko veriacej rodiny a tu mohol zblízka spoznávať život kresťanov. Po záverečných skúškach dostal ťažký zápal stredného ucha, čo malo za následok čiastočnú hluchotu; nepočul na pravé ucho. Pretože mal poškodený sluch, nemohol používať fonendoskop, a tak sa jeho vysnívaná kariéra doktora internistu skončila. Pre jeho ďalší život to však bolo rozhodne Božie riadenie, pretože iba vďaka tomu sa mladý lekár začal venovať rádiológii, vtedy ešte celkom novému odboru, a röntgenovej diagnostike; tu fonendoskop nepotreboval. Tak sa stal Takaši asistentom rádiologického oddelenia v univerzitnej nemocnici v Nagasaki.

*N*a Štedrý deň 1932 sa zoznámil s Midori, jedinou dcérou rodiny, u ktorej býval. Midori pracovala ako učiteľka v neďalekom meste a Takašiho oslovil jej pôvab a skromnosť. Už na druhý deň dostala Midori akútny zápal slepého čreva a Takaši jej rýchlou diagnózou v poslednej chvíli zachránil život. Midori sa hneď začala modliť za obrátenie mladého lekára, a keď bol Takaši onedlho povolaný do japonsko-čínskej vojny, Midori mu poslala katechizmus, ktorý si on so záujmom prečítal. Po ťažkom vojnovom roku sa 26-ročný lekár vrátil späť z Mandžuska a v júni 1934 prijal krst, na ktorý bol dobre pripravený. Ako patróna si zvolil svätého Pavla Mikiho, mučeníka z Nagasaki. O niekoľko týždňov sa Takaši a Midori zasnúbili. Vysoké riziko ohrozenia Takašiho zdravia – v tom čase sa mohol iba veľmi slabo chrániť pred röntgenovým žiarením – akceptovala jeho mladá manželka vedome a s porozumením.

V roku 1937 sa doktor Nagai opäť nachádzal na fronte v Číne, teraz už ako divízny vrchný lekár a ako kresťan. Počas troch rokov sa staral o Japoncov aj o Číňanov, vojakov aj civilistov; medzi ľuďmi nerobil žiadne rozdiely. Po návrate do Japonska, spustošeného vojnou, tento uznávaný profesor stál až osem hodín denne pri röntgenovom prístroji v boji proti tuberkulóze. Takto sa obetoval až do júna 1945, keď sám sebe diagnostikoval nevyliciteľnú leukémiu: „Predpokladaná dĺžka života – dva až tri roky. Smrť – pomalá a bolestná.“ Takaši si vyčítal, že sa počas trinástich rokov

venoval tejto riskantnej práci a teraz čoskoro zostane jeho 37-ročná žena vdovou s dvoma deťmi. Midori, naopak, prijala túto Jóbovu zvesť s pokojom; kľakla si pred domácim oltárom a modlila sa tak dlho, až kým neutíchol prvý nával silných emócií. Potom povedala: „Pred našou svadbou sme sa dohodli, že chceme žiť na Božiu slávu. Ty si sa so všetkým, čo si mal k dispozícii, venoval veľmi dôležitej práci. Stalo sa tak na Božiu slávu.“ Nagai bol dojatý, že Midori stála pri ňom bez jedinej výčitky. Neskôr napísal: „Midorino stopercentné prijatie tejto tragédie, bez akéhokoľvek obviňovania, ma oslobodilo.“

Už teraz si Cirkev uctieva Takašiho ako Božieho služobníka, a ak by bol Dr. Nagai svätorečený, stal by sa prvým svätcom Japonska, ktorý nie je mučeníkom.

„Musíš odpustiť!“

8. decembra 1941 napadlo Japonsko námornú základňu Spojených štátov, čo následne viedlo k tomu, že Amerika vypovedala Japonsku vojnu. Letecké nálety boli odvtedy v Nagasaki každodennou skutočnosťou. Keď sa 6. augusta 1945 rodičia Midori a Takaši dopočuli o bombe, ktorá má nepredstaviteľné ničivé následky a že mesto Hirošima padlo popolom, ustarostení odvedli svoje deti, 10-ročného Makota a 3-ročnú Kayano, do bezpečia, do neďalekej horskej dedinky. Slávnosť Nanebovzatia Panny Márie bola veľmi blízko a veľké množstvo ľudí sa v tých dňoch na ňu pripravovalo svätou spoveďou v katolíckej katedrále. Aj Midori išla ráno 9. augusta na svätú spoveď, Takaši plánoval prijať sviatosť zmierenia popoludní. Keď chorý lekár opustil dom, ani len netušil, že svoju milovanú ženu už nikdy viac neuvidí.

*D*r. Nagai sedel práve vo svojej kancelárii v univerzitnej nemocnici a pripravoval sa na prednášku, keď o 11:02 padla na Nagasaki atómová bomba. Oslepujúci záblesk odrazu ponoril celú miestnosť do trblietajúceho sa svetla, okná praskli a so strašným rachotom sa rozbili, obrovská tlaková vlna vymrštila Takašiho do vzduchu a pochovala ho pod troskami. Utrpel zranenia hlavy – z pravého spánku mu striekala krv, lebo sklenený črep mu prerezal tepnu. Takaši neskôr o tomto okamihu napísal: „Bol som si vedomý svojich hriechov, najmä troch, z ktorých som sa chcel vyznať popoludní pri svätej spovedi, a prosil som Pána, môjho sudcu, o odpustenie.“

Hoci sa železobetónová budova nemocnice nachádzala iba 700 metrov od centra explózie, stavba najprv tlakovej vlny odolala. Ale oheň a dym už čoskoro začali ohrozovať životy tých niekoľkých ľudí, čo prežili.

Dr. Nagai spolu s malou skupinou lekárov, zdravotných sestier a študentov preniesli pacientov, ktorí prežili, do bezpečia na susedný kopec a tam sa o nich postarali. S hrôzou zistili, že všetky domy husto osídlenej obytnej časti Nagasaki zmizli a na ich mieste sa šíril oheň. Kam oko dovidelo, všade bola iba skaza a zdesenie! Zranený a chorý profesor nezištne zachraňoval a pomáhal plné dva dni až do úplného vyčerpania, kým za neho neprišla náhrada. Až potom sa vybral domov. Už vedel, že jeho milovaná Midori nie je nažive.

*P*resne na tom mieste, kde kedysi bola ich kuchyňa, našiel Takaši niekoľko zuhoľnatených kostí svojej manželky. Na kolenách a so vzlykmi ich z popola pozbieral do nádoby. Pritom odhalil medzi kosťami pravej ruky kríž a roztavené zrnká jej ruženca. Skľúčený bolesťou zrazu pocítil hlbokú útechu a modlil sa: „Najdrahší Bože, ďakujem ti, že si Midori doprial zomrieť v modlitbe. Bo-

lestná Matka, ďakujem ti, že si bola v hodine smrti pri nej. Ach, milostivý Ježišu, ty si raz niesol ťažký kríž na Golgotu. Teraz si zalial svetlom pokoja tajomstvo utrpenia a smrti; Midorino aj to moje.“ Kým s námahou kráčal s pozostatkami na cintorín, ďakoval svojej Midori za všetky modlitby a prosil ju o odpustenie, že jej nespočetné prejavy služby lásky bral ako samozrejmosť: „Prosím, odpusť mi!“ Tu pocítil, akoby mu Midori odpovedala: „Ty musíš odpustiť! Odpusť!“ Áno, Takaši pochopil. A s hlbokým smútkom, no bez hnevu voči všetkým, ktorí spôsobili toto nesmierne spustošenie, odpustil.

Nasledujúce ráno sa Takaši zobudil s veľkou túžbou modliť sa ruženec. Áno, okrem svojich detí stratil úplne všetko. Nie nadarmo sa počas všetkých nebezpečenstiev a vojnových ukrutností naučil vrúcnej modlitbe ruženca; pri ruženci nachádzal vnútorný pokoj. „Keď som vstal od modlitby,“ dosvedčil Nagai neskôr, „bol som obnovený na duchu a pripravený urobiť čokoľvek, čo pre mňa Boh naplánoval; urobiť to ešte skôr, než budem opäť spolu s Midori.“ Pomaly sa v ňom utvrdzovala pokojná istota, že všetko je dobré. Nechcel nikoho viniť. Midori skončila svoju cestu na tomto svete iba skôr ako on a na neho čakajú ešte veľké úlohy: jeho deti a obnova mesta Nagasaki. „Tam idem a tam budem znovu žiť,“ povedal rozhodne, aby dodal svojim ťažko skúšaným spoluobčanom novú nádej a odvalu do života. A tak si doktor Nagai v blízkosti svojho bývalého domu, uprostred atómovou bombou spustošeného Nagasaki, postavil úbohú chatrč pre seba a svoje deti.

Mesto Nagasaki bolo vyše 300 rokov centrom japonských tajných katolíkov. Keď bomba explodovala práve nad Nagasaki, z 12 000 tam žijúcich katolíkov zomrelo 8000. Vcelku zomrelo pri explózii 72 000 ľudí, z toho 44 000 v priebehu niekoľkých minút. Pri explózii atómovej bomby bola vyvinutá teplota 9000 °C a tlaková vlna s rýchlosťou cca 5800 km/h, ktorá zmietla celé predmestie.

Charles W. Sweeney, pilot bombardéra, počas svojho života odôvodňoval zhodenie atómovej bomby tvrdením, že tým bola ukončená vojna. Na verejnosti nikdy neprejavil osobnú ľútosť a ani neprosil rodiny obetí o odpustenie.

Obetný baránok bez poškvvrny

Tomto okamihu niektorí zo smútiacich rozhnevane vstali: Čo? Prozreteľnosť? Vaši a naši zuhoľnatení príbuzní ako vyvolená zápalná obeta za pokoj? Za ich smrť boli zodpovední ľudia! Pobúrene kričali: „Len sa nesnažte ospravedlniť hrozný čin spáchaný na našich rodinách zbožnými slovami, doktor Nagai!“ Ale on odhodlane pokračoval: „Kresťania z Nagasaki, ktorí počas troch storočí prenasledovania zostali verní a neúnavne sa modlili za pokoj, oni boli tým čistým baránkom, ktorý musel byť obetovaný – a v tomto momente inšpiroval Boh cisára ukončiť vojnu. Musíme ísť cestou zmierenia! Budme vďační za vyvolenie Nagasaki a za to, že cez tento celopal bol svetu darovaný pokoj. Keď prijmeme obeť, zostúpi na Nagasaki milosť a pokoj!“

Nasledovalo hlboké ticho. Tento príhovor mal neslýchaný účinok nielen na katolíkov, ale aj na nekresťanov z Nagasaki a z celého Japonska. Do konca svojho života Takaši nevzal späť ani jedno zo svojich slov: „Vychítali mi, že som použil slovo ‚celopal‘. A predsa nám to darovalo pokoj do našich srdiec!“

Mesiac po výbuchu atómovej bomby sa u Dr. Nagaia ukázali príznaky choroby z ožiarenia: vysoká horúčka, vyčerpanie. Znova sa mu otvorila rana na spánku a krvácanie sa nedalo zastaviť. Už čoskoro aj sám Nagai spoznal, že zomiera, a prijal sviatosť pomazania chorých. Jeho svokra mu vodou z lurskej jaskynky z kláštora Hongoši urobila krížik na pery.

Spomenutý kláštor pred pätnástimi rokmi založil P. Maximilián Kolbe a Midori tam veľakrát putovala, aby sa modlila za svojho manžela. V tomto momente počul Takaši hlas, ktorý mu radil: „Pros pátra Maximiliána Kolbeho o príhovor.“ To aj urobil a ešte v tej chvíli mu rana na spánku prestala krváčať. Takaši bol hlboko presvedčený, že za toto zázračné predĺženie života vďačí pátrovi Kolbemu. Už v roku 1935 sa doktor Nagai viackrát stretol s týmto svätým františkánom, keď mu röntgenoval pľúca a dôrazne mu radil: „Musíte prestať tak veľa pracovať!“

„Naša cesta k pokoju“

Dr. Nagai sa počas posledných piatich rokov života venoval predovšetkým svojim deťom. V júli 1946 ho v dôsledku pokročilej leukémie a choroby z ožiarenia celkom opustili sily a pre abnormálne zväčšenie sleziny musel ustavične ležať na chrbte. Na živobytie si začal zarábať neúnavným písaním. Písal o skúsenostiach s atómovou bombou a o starostlivosti o obeť atómového výbuchu. To všetko vyznievalo ako vášnivá výzva za pokoj a lásku k blížnemu a ako prínos k duchovnému znovuzrodeniu jeho milovanej vlasti.

Do konca jeho života to bolo 20 kníh, ktoré sa čítali po celom Japonsku a niektorým budhistom objasnili kresťanský pohľad na zmysel utrpenia. V malej chatrči, kde spolu so svojimi deťmi spával, modlil sa i pracoval, prijímal Takaši Nagai i tých, čo uňho hľadali radu a útechu. Patrili medzi nich aj tí, čo ešte stále žiadali pomstu, ale aj cisár Hirohito. A Takaši ich prijímal: „...aby som im všetkým vliat do srdca trochu radosti a porozprával im o našej katolíckej viere.“

Každý bol zasiahnutý a dojatý nezištnou radosťou tohto veľkého muža modlitby, z ktorého vyžarovala nádej a pokoj srdca a ktorého dokonca ako kresťana vyhlásili za národného hrdinu. Svojim deťom, synovi a dcére píše: „Boh nás troch poprosil vypiť horký kalich. To je naša cesta k pokoju. Tak môžeme byť účastní jeho veľkého plánu, plánu, ktorý plnil aj samotný Ježiš.“

V apríli 1951, krátko pred smrťou, hovoril Takaši o nevyhnutnosti vzniku hnutí za pokoj. Keďže povojnové manifestácie v Hirošime boli príliš nabité agresivitou a zlobou, napomínal Takaši Nagai svojich spoluobčanov z Nagasaki: „Skôr než pôjdete do ulíc, aby ste tam demonštrovali, mali by ste splniť dve podmienky: nosiť pokoj vo vlastnom srdci a starať sa o to, aby aj vaša rodina žila v pokoji. Bez pokoja vo vašom vlastnom srdci ste pokrytci, keď sa dovolávate pokoja!“ Pokoj srdca ale neexistuje bez zmierenia. Preto pripomenul svojmu mestu: „Nemusíte odsudzovať Američanov, lebo my všetci sme zhodili bombu. Problém sa nachádza v ľudských srdciach!“ Mnohí jeho názory prijali. A ešte aj dnes sa v oboch spomenutých mestách dá pozorovať celkom rozdielna mentalita: samotní Japonci hovoria o „nahnevanej“ Hirošime a o „pokojnom“ Nagasaki.

Prameň: Paul Glynn, S.M., Ein Lied für Nagasaki, Illertissen 2016

V roku 1948 bola Dr. Nagaiovi udelená cena za kultúru. Za značnú sumu, ktorú obdržal, dal v mestskej časti Urakami okolo katedrály vysadiť tisíc trojročných stromov čerešní, aby sa z devastovanej krajiny opäť stala záhrada. Ešte dnes sú tieto stromy známe ako „Nagai Senbonzakura“ (tisíc čerešňových stromov Nagaia).

1. mája 1951 Dr. Nagai ako 43-ročný zomrel. Jeho posledné slová boli: „Ježiš, Mária, Jozef, do vašich rúk porúčam svoju dušu!“ Do poslednej chvíle držal vo svojich rukách ruženec, ktorý mu dva roky predtým poslal pápež Pius XII.

Rozplakal sa

Koncom januára 2018 sme mali príležitosť telefonicky sa spojiť s pátrom Luisom Alfredom Leónom Armijos (47 r.) v Ekvádore, ekonómom diecézy Loja, ktorý je zároveň aj správcom farnosti Našej milej Panej pokoja. Ako už v predchádzajúcich rozhovoroch, aj nám páter León Armijos celkom otvorene vyrozprával, že jeho životný príbeh sa začal znásilnením, ktoré dlho volalo po odpustení.

„Mohol som skončiť aj v kontajneri na odpadky, ale bol mi darovaný život.“

*M*aria Eufemia Armijos Romero, moja matka, musela už ako 13-ročná ťažko pracovať, aby podporila svojho otca a sedem súrodencov. Jedného dňa si ju vystriehol jej zamestnávateľ, brutálne ju znásilnil a ona otehotnela. Kvôli hanbe a tomuto násilnému zločinu bola jej rodina striktné proti ešte nenarodenému dieťaťu. Príbuzní – v snahe vyvolať potrat – budúcu matku dokonca udierali do brucha!

Maria Eufemia, ktorá bola vlastnou rodinou takto ohrozovaná a ponechaná sama na seba, sa vrúcne modlila a v srdci pritom cítila, akoby jej Ježiš hovoril: „*Obraňuj toto dieťa, ktoré nosíš pod srdcom.*“ Sama bola ešte dieťaťom, veď mala len 13 rokov, a tak, aby ochránila svoje nenarodené dieťaťko, rozhodla sa odísť do Cuenca, tretieho najväčšieho mesta Ekvádoru, ktoré leží v nadmorskej výške 2500 m. Tam sa ťažko prebýjala životom a 15. októbra 1971 s komplikáciami porodila syna Luisa Alfreda. A ten chlapec som ja!

Bez akýchkoľvek prostriedkov sa vrátila s dieťaťom k svojej rodine v Loja, kde zostala žiť ako slobodná matka. Nikdy sa nevydala, no ten, čo ju znásilnil, teda môj otec, bol postavený pred skutočnosť, že ja som jeho synom, priznal sa ku mne a prispieval na naše živobytie. O tomto všetkom som, samozrejme, nič nevedel. Otec ma z času na čas prišiel navštíviť a môj vzťah k nemu bol úctivý, ale poznačený odstupom. No k zmiereniu mojich rodičov nikdy neprišlo. Nie, medzi nimi to vôbec neklapalo!

Keď som mal 16 rokov, po prvýkrát som zažil na stretnutí katolíckej charizmatickej obnovy živé stretnutie s Ježišom a s jeho úžasnou láskou. Ako 18-ročný som proti vôli môjho otca vstúpil do miestneho kňazského seminára v meste Loja. Moje štúdium a duchovná formácia boli natolko úspešné, že som bol so zvláštnym povolením biskupa vysvätený za kňaza už vo veku 23 rokov.

O dva roky neskôr, mama medzičasom úplne prerušila všetky kontakty s mojím otcom, sa mi po prvýkrát zverila, za akých násilných okolností ma počala. Tu nastal pre nás oboch úplný zvrät, nastúpili sme na cestu školy odpustenia.

*A*ko syn – kňaz som jej pomáhal premôcť nenávisť voči môjmu otcovi a prijať pozvanie od Boha, aby svoju dramatickú minulosť dokázala krok za krokom prijať. Koniec koncov to bola samotná Božia milosrdná láska, ktorá jej pomohla otvoriť si srdce. Začala navštevovať modlitbové stretnutia a katechézy a v osobnej modlitbe začala stále hlbšie spoznávať božskú povahu Ježišovho odpustenia: ako Ukrižovaný vedome odpustil svojim trýzniteľom, ktorí mu spôsobili hrozné utrpenie, a

dokonca za nich išiel na smrť. Moja mama, úplne premožená týmto poznaním, našla konečne silu ukázať ochotu odpustiť tomu, kto ju znásilnil. Pri rozhodnutí odpustiť jej veľmi pomohlo aj sväté prijímanie a skúsenosť osobnej Božej lásky.

*M*edzičasom som bol už šesť rokov kňazom. Jedného dňa sa ozval v telefóne môj otec. Čakala ho riskantná operácia a on sa bál. „*Chcem sa u teba vyspovedať,*“ prosil ma. Vnútorne dojatý som mohol môjmu vlastnému otcovi udeliť rozhrešenie a on sa kajúcne, po tridsiatich rokoch života bez sviatostí, opäť vrátil k viere. Keď som mu povedal: „*Otec, v tomto okamihu si zasluhuješ nebo, ako aj mne Cirkev v tomto okamihu dáva zazrieť nebo,*“ otec sa rozplakal. Poprosil mňa a aj moju mamu o odpustenie. On sám dnes žije v tom vnútornom pokoji, ktorý je plodom úprimného odpustenia a zmierenia.

Ja osobne som musel prejsť svojou vlastnou cestou zmierenia, lebo som otca za všetko veľmi odsudzoval. Boh zo mňa ale urobil svojho kňaza nie preto, aby som súdil, ale aby som odpúšťal a aby som bol nástrojom jeho milosrdenstva. To som pochopil pri poklone pred Najsvätejšou sviatosťou a pri rozjímaní nad Svätým písmom. Tak môžem dnes Bohu len ďakovať za všetko, čo bolo, a za to, ako je to teraz. Keby sa ma niekto spýtal, či by som svoj príbeh chcel zmeniť, ak by som mohol, neželal by som si to! Veď práve cez môj vlastný osud hlboko chápem, že Božie milosrdenstvo stojí nad všetkými hriechmi. Ja sám som plodom tohto nesmierneho Božieho milosrdenstva, lebo On sám sa zasadil za záchranu môjho života. Moja minulosť mi v pastorácii pomáha milosrdne milovať a mať súcit a pochopenie s utrpením druhých.

Telefonické interview s P. Luisom Alfredom Leónom Armijos, 24.01.2018

Mama Maria Eufemia žije u svojho syna kňaza a pomáha mu v domácnosti. P. León Armijos je v kontakte aj so svojim otcom. Začiatkom roku 2018 sa otec aj syn spoločne zúčastnili na jednom modlitbovom stretnutí.

Po štyridsiatich rokoch!

Monica Milán (53 r.) z farnosti sv. Kozmu a Damiána v uruguajskej dedine, ktorá sa volá 25 de Agosto, je matkou nášho seminaristu Matiasa. Nikdy by si táto jednoduchá žena ani len nepomyslela, čo v nej môže spôsobiť Božie odpustenie.

„*P*o mojom vlastnom prvom svätom prijímaní som prvýkrát vstúpila do kostola až pri krste, prvom svätom prijímaní a birmovke mojich dvoch detí. Boh a modlitba, to neboli témy, o ktorých by sa v mojej rodine hovorilo.

Keď sa Matias pred dvanástimi rokmi obrátil a pocítil túžbu stať sa kňazom, často ma pozýval: „*Pod' aj ty na svätú omšu,*“ ale ja som to vždy odmietala. S mojím životom plným hriechov som sa jednoducho cítila nehodná prijať Pána Ježiša. Okrem toho ma zaťažovali nielen každodenné problémy, ale aj ťažké životné rany. „*Odpustiť – áno! Zabudnúť – nie!*“ Taká bola moja zvyčajná odpoveď. Aj keď som sa opäť vzchopila a bola dobrá aj k tým, ktorí mi spôsobili utrpenie, nedokázala som na to celkom zabudnúť.

Začiatkom roka 2016 mi môj syn poslal dar a napísal mi k nemu list: *„Mama, posielať ti požehnaný ruženec. Zakúsiš veľa útechy, keď sa každý deň pomodlíš hoci len jeden desiatok. Pomodli sa ho za mňa.“* „Čo je desiatok?“ spýtala som sa ho pri najbližšom telefonáte. Keď mi to vysvetlil, začala som sa verne modliť tento jeden desiatok. Už o pár týždňov Matías odo mňa počul: *„Teraz každý deň zvládam pomodliť sa celý ruženec. Dáva mi taký pokoj! A dokonca pozývam na spoločný ruženec aj susedu.“*

 O februári 2016 bola v našej dedine posviacka zrenovovaného Kostola sv. Kozmu a Damiána. Už dlhší čas som rozmýšľala ísť na svätú spoveď, ale pri pohľade na kopu mojich hriechov som nikdy nenabrala odvalu. Keď som ale videla náš nádherne vyzdobený kostol, dotklo sa ma to a ja som si pomyslela: *„Tento dom je pre Pána Boha tak krásne zariadený a vyzdobený a tvoje vnútro je také úbohé!“* Tu som sa obrátila na P. Paula, ktorý bol pri príležitosti posviacky kostola medzi nami, a poprosila som ho: *„Chcem sa vyspovedať!“* Na moju prosbu mi priateľsky poradil: *„Monica, je lepšie, keď sa najskôr dobre pripravíte.“* Tento kňaz mal úplnú pravdu. Prípravu na moju generálnu svätú spoveď som nutne potrebovala. Najviac mi pri tom pomohla modlitba svätého ruženca, vlastne, pomohla mi sama Panna Mária.

Potom nadišiel ten deň, tá rozhodujúca hodina, keď ma P. Luis vyspovedal. Veľmi som sa tešila, dôkladne som sa na to pripravila a obliekla si tie najlepšie šaty. A keď som bola už aj vnútorne celkom očistená, naplnená šťastím som mohla po štyridsiatich rokoch prijať sväté prijímanie.

 Od tejto chvíle sa vo mne udiala premena, ktorá pokračuje deň čo deň; veď stojím ešte len na začiatku môjho celkom osobného vzťahu s Pánom Ježišom a Pannou Máriou. Predovšetkým som ale neopísateľne odľahčená a oslobodená, pretože mi Boh všetko odpustil a vzal mi všetky hriechy, čo ma ťažili ako veľký batoh. Odtedy zo mňa padla ťažoba mojich hriechov, dokážem oveľa ľahšie odpúšťať a tiež prosiť o odpustenie. Dokonca sa mi darí aj neriešiteľné problémy a bezvýchodiskové situácie zverovať Pánu Bohu a dôverovať mu bez opakovaného: *„Prečo?“*

Okrem toho sa vo mne prebudila silná túžba a potreba chodiť čo najčastejšie na svätú omšu, prijímať Pána Ježiša a každý prvý piatok v mesiaci pristupovať k svätej spovedi. Keď som sa predtým o druhých vyjadrovala často negatívne, tak teraz ja sama v rozhovoroch hneď zmením tému, ak počujem niekoho hovoriť zle o iných. A aspoň v mojom dome už nepadne žiadne zlé slovo.

Potajomky si, samozrejme, prajem, aby aj moja dcéra a zvyšok rodiny mali čoskoro účasť na mojom duchovnom živote. Ale nenútim ich, snažím sa byť pre nich v tichosti dobrým príkladom kresťana. Keď ma opäť niekto urazí a musím niečo prehltnúť, Matías mi pripomína: *„Mama, veď vieš, kde je prameň tvojej útechy. Odpusť! A keď ťa to aj potom ešte stále bolí, obetuj to za mňa a za kňazov. Keď Boh mne a tebe mohol darovať milosť odpustenia a obrátenia, neukáže túto cestu zmierenia aj zvyšnej rodine v tom správnom čase a svojím spôsobom? Jemu nič nie je nemožné!“*

Nikdy som si ani len nepredstavovala, že sa raz budem rozprávať so svojím synom o takýchto najvnútornejších témach. Boh veľmi prehĺbil našu jednotu a sme si vzájomnou pomocou na duchovnej ceste.“

Nedeľa Božieho milosrdenstva sa pre Monicu stala mimoriadnym sviatkom. Práve počas tejto slávnosti niesla k oltáru ako obetný dar spovednú stôlu, čo jej, samozrejme, prinieslo veľkú radosť.

Moc jedného objatia

Ciril Čuš, najstarší z piatich detí, vyrastal v jednoduchej slovinskej rodine. Keď mal sedem rokov, postihla rodinu tragédia, ktorá jeho samého hlboko zasiahla a poznačila ďalšie roky jeho života. Otec rodiny mal nehodu. Spadol z lešenia, upadol do kómy a celý mesiac jeho život visel na vlásku. Deti sa spolu s mamou úprimne modlili za jeho uzdravenie a ich modlitba bola vypočutá. No radosť z uzdravenia netrvala dlho. Len čo sa otec zotavil, začal piť. Alkohol vniesol do rodiny mnoho nepokoja a hádok a terčom otcovej zlosti a agresivity sa stal najstarší syn Ciril. Sám spomína, že *„mu bolo uštedrených oveľa viac úderov, ako lyžíc s jedlom.“* 14-krát mu otec rozbil hlavu, použijúc to, čo mal práve poruke. No horšie než všetka bitka bolo pre malého Cirila to, že musel neustále počúvať: *„Z teba aj tak nikdy nič dobrého nebude.“* Stal sa z neho bojzlivý a uzatvorený chlapec, trpel nespavosťou a nebol schopný učiť sa. Veľa plakával a vo svojom zúfalstve, smútku a nenávisti začal pomýšľať na to, že si vezme život. Jediné, čo mu i naďalej dodávalo silu žiť, boli láskyplné objatia jeho matky. Dnes je z Cirila kňaz, vyhľadávaný exercitátor a obľúbený duchovný otec mládeže. Avšak na to, aby vôbec dokázal zachytiť Božie volanie ku kňazstvu, bol potrebný dôležitý krok – aby odpustil otcovi. A to nebolo ľahké – bol to dlhoročný boj, o ktorom sám rozpráva:

„*P*o skončení povinnej školskej dochádzky som si nevedel predstaviť, čo bude ďalej. Otec pil čím ďalej, tým viac a bol čoraz väčším násilníkom. Pošťastilo sa mi nájsť prácu asi 50 km od domu, a tak som dúfal, že ma samostatne zarobené peniaze a nezávislosť od druhých konečne urobia šťastným. No mylil som sa. Nič nedokázalo vyplniť prázdnotu, ktorú som v sebe nosil, a zahnať všetok ten smútok a beznádej. Jedného dňa som si kúpil Bibliu a začal som si ju čítať. Zakúsil som, že tie slová mali v sebe ukrytú moc, akú som dovtedy nepoznal. To bol prvý dotyk Božej milosti.

Potom som prijal pozvanie na púť do Medžugoria. Keď sme sa však v autobuse začali modliť štvrtý ruženec, to už bolo na mňa priveľa. Najradšej by som bol okamžite vystúpil a vrátil sa späť. Veď ja som sa nevedel modliť ani len Otčenáš a tu som bol modlitbovým programom doslovne „bombardovaný“. No už nebolo možné cúvnuť. Keď som neskôr spolu s celou skupinou vystúpil na vrch Križevac, dotkol sa ma pokoj Panny Márie. Silná milosť ma natolko prenikla, že od tohto okamihu som dokázal Bohu otvoriť svoje srdce.

*K*eď som sa vrátil domov, jeden kamarát ma pozval na charizmatické modlitbové stretnutie. V nádeji, že tam zažijem rovnaký pokoj ako v Medžugorí, som pozvanie prijal. Charizmatická forma modlitby mi však bola úplne cudzia. Mal som pocit, že som na nesprávnom mieste, a nevedel som sa dočkať konca. Keď po svätej omši kňaz vyzval veriacich, aby vydali svedectvo o Božom pôsobení vo svojom živote, predstúpila asi 50-ročná žena a povedala: *„Môj manžel ma bil, trikrát mi zlomil ruku a raz nohu, podvádzal ma s druhými ženami, ale dokázala som mu všetko odpustiť.“*

To ma zasiahlo priamo do srdca. Celý sklúčený a utrápený som sa spýtal kňaza: *„Ako aj ja dokážem odpustiť môjmu otcovi?“* Odpovedal mi stručne: *„Modli sa.“* A ako malú pomôcku mi daroval modlitebnú knižku.

Prvý krok

*P*o tomto večere som sa odhodlal, že sa za otca budem každý deň modliť *jeden Otčenáš*. Keď som sa dopyčul, že šiel na protialkoholické liečenie, skrsla vo mne veľká nádej, že sa konečne budeme môcť zmieriť. Žiaľ, po návrate domov začal znovu piť a za všetko bezdôvodne opäť vinil mňa. Medzičasom som sa spriatelil s niekoľkými členmi modlitbovej skupiny. To bolo pre mňa veľmi dôležité, pretože ma povzbudzovali, aby som sa nevzdával, ale naďalej vytrval v modlitbe za môjho otca. Asi tak po roku mi bolo jasné, že jeden Otčenáš nepostačuje na to, aby mi dodal silu na odpustenie. Preto som sa rozhodol obetovať na tento úmysel každý deň *jeden ruženec*. Žiaľ, u môjho otca nebolo ani stopy po nejakej pozitívnej zmene, skôr naopak. Často sa ma chceli zmocniť pochybovačné myšlienky: *„Modlitba je nanič! Všetko je aj tak len horšie!“*

Jeho druhý pokus zbaviť sa alkoholu tiež stroskotal. V srdci som pochopil, že i napriek tomu mám priniesť otcovi moje odpustenie. Pred očami mi však stále vírila minulosť a všetko to zlé, čo mi spravil a povedal. To ma obralo o všetku odvahu a vzbudilo vo mne niekdajší strach. Báľ som sa stretnúť s otcom z tváre do tváre. Jediným východiskom bola opäť len modlitba.

Po mesiaci nastala tá chvíľa, keď som nazbieral dostatok odvahy a išiel som za otcom. Pozrel som sa mu priamo do očí a podávajúc mu ruku som hovoril: *„Otec, chcem ti povedať, že ti všetko odpúšťam. Mrzí ma, že som si ťa nevážil a nemal som ťa rád, že som ťa nepočúval a nerobil to, čo si mi hovoril.“*

Otec, mám ťa rád!

*T*o bol začiatok dlhej cesty k zmiereniu – môj otec totiž nijako nezareagoval. Bolo mi jasné, že v tomto prípade môže pomôcť iba Boh. Začal som sa teda denne modliť *dva ružence*. Nakoľko som rád chodil na diskotéky a do kina, musel som niečo z toho vynechať a niečoho sa vzdať, aby som mal dostatok času na modlitbu, ktorú som si predsavzal. Ale otec pil stále viac; nepokoj a hádky v rodine pribúdali. Často nás ohrozoval s nožom alebo so sekerou v ruke – v takýchto situáciách som sa väčšinou zachránil útekou cez okno. V mojom srdci zároveň pôsobila moc milosti. Asi po dvoch rokoch som vo svojom vnútri cítil, že by som mal otcovi povedať, že ho mám rád. No to sa mi zdalo nemožné a pripadalo mi to ako lož. Ako vrúcne som v tom čase prosil Ježiša, aby uzdravil moje srdce od každého nedostatku lásky voči otcovi! Často som plakal, dokonca niekedy aj nahlas. Bol by som sa odhodlal na všetko, len na to jediné nie: povedať otcovi, že ho mám rád. Ale Pán ma vnútorne pobádal presne k tomu. Po dvoch týždňoch úpenlivej modlitby bolo moje srdce pripravené. Podal som otcovi ruku a hľadiac mu do očí som povedal: *„Prepáč, že som k tebe nebol dobrý. Si mojím jediným otcom a chcem ti povedať, že ťa mám rád.“* Ale aká deprimujúca a zdrvivujúca bola jeho reakcia! Schytil nôž a s krikom sa do mňa pustil: *„Teraz ťa zabijem ako sviňu!“*

Zázrak milosti

*O*d tohto dňa bola situácia v našej rodine ešte tragickejšia. Tretie protialkoholické liečenie zostalo tiež bez akéhokoľvek účinku. S dôverou v slová Panny Márie v Medžugorí, že cez modlitbu ruženca vnesie do rodín opäť pokoj, som sa rozhodol: odteraz sa budem každý deň modliť *tri*

ružence na tento úmysel. Jedného dňa ma otec napadol s motorovou pílou v ruke. Zachránil som sa len útekem do izby a tam som sa zamkol. S ťažobou v srdci som sa postavil pod kríž a na vlastné počudovanie som sa modlil čosi aj pre mňa nepochopiteľné:

„Ďakujem ti, Ježiš, že mám otca, ktorý ma preklína, ktorý mi hovorí, aký som bezcenný. Ďakujem ti, Ježiš, za všetko, čo je také ťažké!“

Od tohto dňa ma otcove slová už viac nedokázali zraniť. Vynašiel si teda novú formu týrania. Po okolitých dedinách narozprával, že som homosexuál, drogový závislý, zlodej a kadečo iné. Keď som prišiel do obchodu, ľudia sa mi vyhýbali, predavačka sa na mňa ani len nepozrela a veriaci v kostole tiež odo mňa bočili a odsadali si, takže okolo mňa zostávali dve prázdne lavice.

Toto ťažké obdobie som prekonal len vďaka každodennej modlitbe ruženca, svätej omši, svätej spovedi, modlitbovej skupine a čítaniu Svätého písma. Po deviatich mesiacoch hroznej duševnej trýzne som v modlitbe spoznal, že mám otcovi preukázať lásku objatím. To by som ale vlastnými silami nikdy nedokázal. Po otcovom štvrtom liečení mu lekári diagnostikovali cirhózu pečene. Hodnoty krvných a pečeneových testov boli až také zlé, že mu dávali maximálne 30 dní života. To ma vydesilo. Za žiadnu cenu som nechcel dopustiť, aby môj otec zomrel bez vzájomného zmierenia. Mal som vtedy 27 rokov.

Jedného dňa, bolo okolo siedmej hodiny ráno, som sa vydal na prechádzku do blízkeho lesíka. V srdci som mal hlboký pokoj, nakoľko som sa už predtým pomodlil všetky tri ružence. Tu sa celkom nečakane objavil môj otec a kráčal mi naproti. V tej chvíli som už pred ním nemal strach.

*P*odišiel som k nemu a povedal som mu: *„Otec, odpúšťam ti. Je mi ľúto, ak som ťa zranil ... ty si predsa mojím otcom. Mám ťa rád!“* Potom som ho objal. A prvýkrát po dvadsiatich dvoch rokoch ma objal aj on. Obaja sme sa rozplakali. Pri tomto objatí som zažil, že Boh je mocnejší ako nenávisť, je mocnejší ako každé utrpenie, každá bolesť a trápenie, mocnejší než každé odvrhnutie. Až teraz dostal otec silu skoncovať s alkoholom a do našej rodiny sa vrátil pokoj. Všetko sa snažil napraviť. Podivuhodné bolo, že cirhóza pečene zmizla. Keď sme my deti videli, ako sa potom aj mama s otcom objali, plakali sme všetci – bol to sviatok zmierenia. Od toho dňa, keď som otcovi úplne odpustil, som zase dokázal bez problémov spávať.

*T*eraz bolo moje srdce oslobodené a stalo sa voľné pre lásku. Spoznal som ženu, s ktorou som si chcel založiť rodinu, aby som mohol byť pre svoje deti dobrým otcom a darovať im tú lásku, ktorá mne tak veľmi chýbala. Avšak Boh zaklopal na moje srdce a ponúkol mi duchovné otcovstvo pre mnohých ľudí. Bol to opäť nový a ťažký vnútorný zápas o vybojovanie môjho áno Bohu. Navyše som si pripadal neschopný, aby som zvládol náročné štúdium filozofie a teológie. Ale svätý apoštol Pavol ma posmeloval slovami: *„Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje“* (Flp 4,13). S Pánovou pomocou som štúdium zvládol a dnes som veľmi šťastným kňazom.

Často ku mne prichádzajú ľudia s otázkou: *„Ako mám v srdci odpustiť?“* Vtedy odpovedám tak, ako to Boh naučil mňa samého: najprv sa musíš za osobu, ktorá ti ublížila, *modliť*. Lebo na to, aby sme odpustili, potrebujeme Božiu milosť a silu. Potom tej osobe *povedz, že jej odpúšťaš*. Povedz jej, že *ju máš rád a objím ju*.

Keď potom zacítiš v srdci pokoj a radosť, dokážeš jej znovu hľadiť do očí a ty sám sa staneš schopným dokonale prijať Božie odpustenie, ktoré nám Boh nepretržite ponúka, pretože nás miluje.“

Prameň: <https://www.youtube.com/watch?v=Hisqhs7xb0>

Najvzácnejšia služba

Krásny dar môžeme dať blížkemu človeku, ktorý je ťažko chorý, ak prekonáme prirodzený ostych a dokážeme sa s ním porozprávať o blízkej smrti, o šťastí a o kráse neba. Najmä by sme sa však nemali zdráhať zavolať kňaza, ktorý ho prostredníctvom sviatostí pripraví na vstup do neba. Žiadna vzácnejšia a potrebnnejšia služba, ktorú môžeme chorému preukázať, neexistuje, pretože duša, ktorá všetko všetkým odpustila, dokáže aj sama prijať dokonalé Božie odpustenie a tak vstúpiť do nebeskej blaženosti.

Španielsky páter jezuita Jorge Loring rozpráva o takomto prípade. Jeden jeho dobrý priateľ ho upozornil na to, že istý starší pán je na tom zdravotne už veľmi zle. A kňaz preto tohto chorého navštívil a rozpráva o tom, čo sa pri tejto návšteve prihodilo.

„Keď som s ním a jeho blízkymi chvíľku pobudol, príbuzným som povedal: *„Nechajte nás teraz chvíľu samých, aby sme sa trochu porozprávali.“* Keď sme zostali sami, chorý sa mi zveril: *„Veľmi som si priať, aby ste prišli... Chcel som vás dať zavolať, ale nevedel som sa k tomu odhodlať, lebo som mal strach, že vystraším svoju rodinu.“*

Nejaký čas sme sa rozprávali, on sa vyspovedal a ja som mu v Božom mene udelil odpustenie. Potom bol spokojný a šťastný. Keď sme sa lúčili, vzali ma jeho príbuzní nabok a veľmi mi ďakovali, že som prišiel. *„Chceli sme vás dať zavolať, len sme mali strach, aby sme nevystrašili chorého.“* Všetci chceli zavolať kňaza, no zdržiaval ich nejaký bezdôvodný strach. Chorý muž by bol zomrel bez zmierenia sa s Bohom. To skutočné zdesenie by bol zažil až potom, keby naozaj zomrel bez svätej spovede.“

Medovoľme preto, aby nás zdržali falošné ohľady, ale zavolajme duši včas tú pomoc, ktorá je účinnejšia než akýkoľvek liek. Aj ten najlepší. A touto pomocou je kňaz.

Prameň: Thomas M. Gögele LC, Valentin Gögele LC (Hg.), Das ganz normale Wunder. Köln-Deutz 2013